

Input // output

Werkloos

Financiële prikkels voor mensen met een uitkering om weer fulltime aan het werk te gaan kunnen hen ervan weerhouden te investeren in hun eigen menselijk kapitaal. Bij hun analyse van gegevens uit het Canadese Self-Sufficiency Project deelden Riddell en Riddell mensen die reeds langdurig een uitkering ontvingen willekeurig in twee groepen. De behandelgroep ontving een grote financiële bonus als zij weer voltijds gingen werken. De controlegroep kreeg deze financiële bonus niet. Het blijkt dat mensen uit de behandelgroep minder geneigd zijn zich te laten bijscholen. De onderzoekers

concluderen dat financiële prikkels om mensen met een uitkering weer voltijds aan het werk te krijgen een negatief effect kunnen hebben op de verdien capaciteit op de lange termijn doordat zij minder investeren in formele opleidingstrajecten.

Riddell, C. en W.C. Riddell (2012) *The pitfalls of work requirements in welfare-to-work policies: experimental evidence on human capital accumulation in the self-sufficiency project*. IZA Discussion Paper Series, 6378.

Risico

Economische theorie voorspelt dat als risico's relatief klein zijn, mensen risiconutraal zijn. Zij baseren hun beslissingen dan enkel op de verwachte waarde, en risicoprofielen spelen in dit geval geen rol in de beslissing. Dit is in meerdere experimentele omgevingen aangetoond. Gorter en Schilp onderzoeken de praktische waarde van deze theorie door de Nederlandse zorgverzekeringsmarkt te analyseren. Hiervoor maken zij gebruik van gegevens uit het CentER-panel over de keuze voor de hoogte van het eigen risico bij een zorgverzekering. Omdat het bedrag van het eigen risico relatief klein is ten opzichte van het totale inkomen van mensen, zouden ze volgens de economische theorie risiconutraal en volledig rationeel een keuze moeten maken voor een bepaald bedrag aan eigen risico. De resultaten van de regressieanalyses laten zien dat, in tegenstelling tot wat de theorie voorspelt, risicoprofielen wel degelijk een belangrijke rol spelen bij de keuze voor het eigen risico. Bovendien blijkt een groot deel van de bevolking over-verzekerd te zijn.

Gorter, J. en P. Schilp (2012) *Risk preferences over small stakes: evidence from deductible choice*. DNB Working Paper, 338.

Peuters

Peuterspeelzalen kunnen tegenwoordig kiezen om onderwijsprogramma's aan te bieden die peuters voorbereiden op de overgang naar een echte school. In het algemeen wordt aangenomen dat dergelijke programma's met name achterstandskinderen een betere kans op een goede opleiding bieden. Baumüller onderzoekt de effecten van het programma 'Speelplezier' op peuterspeelzalen in Zuid-Limburg. Kijkend naar de resultaten in de eerste drie jaar van de basisschool vindt Baumüller geen effect van de peuterprogramma's op cognitieve en taalvaardigheden.

Baumüller, R. (2012) *Gains from child-centred early childhood education: evidence from a Dutch pilot programme*. UNU-MERIT Working Paper Series, 016.

Zorgverzekering

De bereidheid van huishoudens om zich tegen relatief hoge kosten te verzekeren tegen kleine gezondheidsrisico's kan mogelijk verklaard worden door het feit dat consumenten een verzekeringsmaatschappij zien als een expert in zorginkoop. De relatief hoge premie die de consument in dit geval betaalt, bestaat gedeeltelijk uit een vergoeding voor efficiëntere zorginkoop door zorgverzekeraars. McKnight *et al.* onderzoeken deze stelling op basis van de prijzen die verzekerden en onverzekerden betalen voor verschillende vormen van gezondheidszorg. Verzekerden betalen tien tot twintig procent minder voor niet-acute zorg dan onverzekerden. De onderzoekers concluderen dat in een omgeving waarin geen gratis zorgdiensten worden aangeboden, de expertise van zorgverzekeraars met betrekking tot zorginkoop een groot voordeel voor de verzekerden is.

McKnight, R., J. Reuter en E. Zitzewitz (2012) *Insurance as delegated purchasing: theory and evidence from health care*. NBER Working Paper Series, 17857.

Transport

De Nederlandse havens hebben in 2010 circa 539 miljoen ton goederen overgeslagen. Hiermee heeft Nederland de eerste plaats in Europa overgenomen van het Verenigd Koninkrijk. Ten opzichte van 2009 groeide het tonnage goederen dat de Nederlandse havens binnenkwam met 11,5 procent. De over-

slag in het Verenigd Koninkrijk groeide in deze periode met slechts 2,2 procent terwijl de groei in de EU-27 ten opzichte van 2009 gemiddeld 5,7 procent bedroeg.

Lund, V. (2012) *The Netherlands emerged as the largest maritime freight country in the EU*. Eurostat Statistics in Focus, 2012(12).

Snelheid

Een van de grootste veranderingen op aandelenbeurzen in het afgelopen decennium is de introductie van elektronische handelssystemen. Middels vooraf vastgestelde algoritmes handelen deze supersnelle computers op aandelenbeurzen. Scholtus en Van Dijk onderzoeken het effect van de snelheid waarmee deze handelssystemen opereren op hun winstgevendheid. Zij maken gebruik van de handel in drie zeer liquide indexfondsen die op de NASDAQ worden verhandeld en vergelijken de winstgevendheid van 27.424 verschillende handelsalgoritmen als orders direct worden uitgevoerd met de winstgevendheid bij een kleine vertraging in orderverwerking. De onderzoekers concluderen dat een vertraging van 200 milliseconden al een significante invloed heeft op de winstgevendheid. Op dagen waarop er weinig handel plaatsvindt is 50 milliseconden vertraging al voldoende om de winstgevendheid te beperken.

Scholtus, M.L. en D. van Dijk (2012) High-frequency technical trading: the importance of speed. *Tinbergen Institute Discussion Paper*, 018.

Fricties

Een economie met zoekkosten genereert minder inkomsten dan een volledig competitieve economie. Dit is omdat sommige productiefactoren niet benut worden, er kosten verbonden zijn aan het werven van de juiste medewerkers en de inzet van arbeid suboptimaal is. Gautier en Teulings analyseren een algemeen zoekmodel met zoekgedrag terwijl men nog een baan heeft en met zelfselectie van heterogene werknemers over heterogene banen. Dit model toont de relatie tussen het werkloosheidscijfer, de waarde van vrije tijd en het verschil tussen de maximale en gemiddelde lonen. Vervolgens gebruiken de onderzoekers gegevens uit de Current Population Survey om hun model toe te passen op de Amerikaanse economie over de periode 1989–1992. De uitkomsten van de analyse voor de Verenigde Staten zijn consistent met een werkloosheid van vijf procent. Daarnaast zou de Amerikaanse economie zonder zoekfricties 6,6 procent meer omzet genereren.

Gautier, P.A. en C.N. Teulings (2012) Sorting and the output loss due to search frictions. *CPB Discussion Paper*, 206.

Energie

In januari 2012 is een huishouden per maand aan gas en elektriciteit gemiddeld 156 euro kwijt. Dat is 13 euro meer dan een jaar eerder. De hogere energierekening komt voornamelijk door de stijging van de leveringskosten voor gas. Verder droegen ook de hogere leverings- en transportkos-

Overheid

Onderzoek van Dizaji naar de economie in Iran heeft aangetoond dat een te grote overheid schadelijk is voor de economische groei. De onderzoeker baseert zich op een regressie-analyse van gegevens over de periode 1974–2008. Naast een kleinere overheid zou de Iraanse economie gebaat zijn bij een kortetermijnbeleid dat gericht is op het aantrekken van buitenlandse kennis en technologie. Op de lange termijn zou Iran de inkomsten uit de export van olie moeten gebruiken om de economische structuur te versterken en zo de afhankelijkheid van olie te verminderen.

Dizaji, S.F. (2012) Exports, government size and economic growth (evidence from Iran as a developing oil-export based economy). *ISS Working Paper*, 535.

Risico

Het is bekend dat als mensen ouder worden, hun cognitieve vaardigheden afnemen. Ook is bekend dat mensen risicoaverser worden naarmate ze ouder worden. Bonsang en Dohmen onderzoeken het verband tussen deze twee verschijnselen en concluderen dat zeventig procent van de verandering in risicoaversie met de jaren verklaard kan worden door aan leeftijd gebonden verschillen in cognitieve vaardigheden.

Bonsang, E. en T. Dohmen (2012) Cognitive ageing and risk attitude. *Netspar Discussion Papers*, 004.

Kartel

Een standaardprofiel voor samenwerking binnen een kartel wordt omschreven als een *lysine strategy profile* (LSP). Hierbij zijn er altijd twee componenten aanwezig binnen het kartel. Ten eerste wordt er informatie uitgewisseld over bijvoorbeeld omzetcijfers om elkaar te controleren op het naleven van kartelafspraken. Ten tweede vinden er betalingen plaats binnen het kartel om kartelwinsten te verdelen. Bijna de helft van de kartels die door de Europese Commissie zijn beboet sinds 2002 hadden een LSP. Zhou onderzoekt alle bekende kartels sinds 1980 en concludeert dat het organiseren van een kartel volgens een vorm van LSP een positief effect heeft op het in stand houden van het kartel.

Zhou, J. (2012) Cartel duration and endogenous private monitoring and communication: an instrumental variables approach. *TILEC Discussion paper Series*, 009.

Gepensioneerd

De Grip *et al.* onderzoeken het effect van pensionering op de cognitieve vaardigheden van mensen. Zij gebruiken gegevens uit de Maastricht Aging Study en maken onderscheid tussen actieven, inactieven en gepensioneerden. Uit de analyse blijkt dat de snelheid van informatieverwerking bij gepensioneerden sneller afneemt dan bij mensen die blijven werken. Tegen de verwachtingen in blijken gepensioneerden een kleinere afname te ervaren in cognitieve flexibiliteit, ofwel de capaciteit om zaken van verschillende kanten te bekijken, zoals gemeten door de Strooptest. Het negatieve effect van pensionering op cognitieve vaardigheden is het grootst bij laagopgeleiden. Volgens de onderzoekers kan het actief houden van deze groep mensen na pensionering de kosten van een vergrijzende samenleving drukken.

Grip, A. de, A. Dupuy, J. Jolles en M. van Boxtel (2012) Retirement and cognitive development: are the retired really inactive? *METEOR Research Memorandum*, 009.

ten van elektriciteit en de energiebelasting bij aan de stijging van de energierekening. De energiekosten zijn in de afgelopen vijftien jaar ruim drie keer zo hard gestegen als de prijzen van andere goederen en diensten.

Centraal Bureau voor de Statistiek (2012) Energie 9 procent duurder. *CBS Webmagazine*, 5 maart.

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.